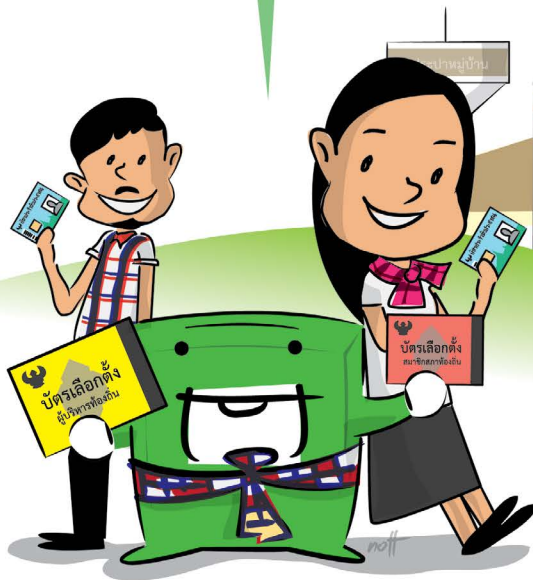

ความรู้เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

คำนำ

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกสมาชิกวุฒิสภา การออกเสียงประชามติ และการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมาย

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้จัดทำชุดความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยแยกเป็นส่วนต่างๆ ที่สำคัญได้แก่

1. 108 ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น
2. ความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมทางการเมือง
3. ความรู้เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น
4. ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งและกระบวนการลงคะแนนเลือกตั้งท้องถิ่น
5. ความรู้เกี่ยวกับความผิดตามกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น
6. ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เล่มเขียนโดย นายสุวิทย์ ญาตินิยม อดีตผู้ตรวจการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป จะได้ศึกษาเพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ตามสมควรและได้รับความร่วมมือจากแกนนำและเครือข่ายพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตยทุกคนและจาก ศส.ปชต. ทุกแห่ง ได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมประชาธิปไตยและการเลือกตั้งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

พฤษภาคม 2562

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

ความสำคัญ

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติ เพราะประชาชนในท้องถิ่นสามารถแสวงหาข้อมูล เข้าถึงแหล่งข้อมูลหรือข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างรอบด้านได้มากกว่า และเข้าถึงง่ายกว่าการแสวงหาข้อมูลการเมืองระดับชาติที่มีความสลับซับซ้อน ซ่อนเงื่อน และมีปัจจัยต่าง ๆ หลากหลาย เป็นองค์ประกอบที่จะต้องนำมาประกอบการพิจารณาและตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

ถ้าจะเปรียบองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นเสมือนครอบครัว ครอบครัวที่จะอยู่ดี มีสุขมี ความอบอุ่น ผู้นำครอบครัวต้องเป็นผู้มีอาชีพสุจริต ซื่อสัตย์และให้ความรักกับสมาชิกในครอบครัวโดยเสมอภาค และคอยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัวเพื่อความผาสุกของคนในครอบครัว แม้มีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว หัวหน้าครอบครัวต้องไม่ตัดสินหรือหาทางออกโดยอคติ แต่ต้องหาทางออกด้วยเหตุด้วยผล และเป็นที่ยอมรับ หรือฉันทามติ และที่สำคัญต้องวางแนวทางในอนาคตของครอบครัวโดยปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี และมีจิตสาธารณะ หรือจิตอาสา เพื่อสร้างครอบครัวที่น่าอยู่ องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นก็ทำนองเดียวกัน จะมีผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นเสมือนหัวหน้าครอบครัวหรือผู้นำ ซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต คอยดูแลทุกครอบครัวในท้องถิ่นให้ได้รับความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตประจำวันโดยจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค บริการสาธารณะบำรุงทางน้ำทางบก ให้ได้รับการศึกษา ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และส่งเสริม

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

คุณภาพชีวิต โดยการจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นหรือตามลำดับความสำคัญภายใต้การบริหารงบประมาณอย่างตรงไปตรงมา ประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชนทุกกลุ่มในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้วยเหตุที่ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาจะต้องมาปฏิบัติหน้าที่ในท้องถิ่น ขับเคลื่อนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นให้เป็นไปตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้ และมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ เพราะฉะนั้นประชาชนในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น จึงจะได้คนที่ดีและเหมาะสมที่สุดมาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

1. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น ก่อนประกาศให้มีการเลือกตั้ง

1.1 ศึกษาผลงานการบริหารงานท้องถิ่นที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบัน

ก่อนที่จะมีประกาศให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น สำหรับประชาชนที่อยู่ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่นได้โดยการติดตามข้อมูลข่าวสาร ผลงานของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิก สภาท้องถิ่นชุดปัจจุบันและอดีตที่ผ่านมา ว่าได้มีการบริหารหรือปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เป็นไปตามนโยบายที่เคยให้ค้ำประกันสัญญาช่วงหาเสียง เลือกตั้งหรือไม่ มีการทุจริตคอร์รัปชันหรือแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือ พวกพ้องหรือไม่ ปฏิบัติตามหน้าที่หรือละเว้น ละเลย กับสิ่งที่ต้องปฏิบัติให้สอดคล้อง กับความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชน เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลมาประกอบ ในการตัดสินใจเลือกตั้งท้องถิ่นเมื่อมีการเลือกตั้งจะมาถึง

อย่างไรก็ตามนอกจากการติดตามข้อมูลข่าวสารผลงานการบริหาร ท้องถิ่นที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบันแล้วหากจะให้การติดตามผลงานอย่าง มีประสิทธิภาพ ประชาชนก็ควรจะต้องศึกษาอำนาจ หน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่เราอยู่ในเขตท้องถิ่นนั้นมีหน้าที่ อำนาจ อย่างไร ตลอดจนหน้าที่ และอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ยิ่งจะช่วยให้ข้อมูลมาก ขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณาในการเลือกตั้งท้องถิ่น เพราะกิจกรรมหรือหน้าที่

1.2 แสวงหาข้อมูลและติดตามความเคลื่อนไหวของผู้สมัครรับเลือกตั้งท้องถิ่น

การเลือกตั้งท้องถิ่นแต่ละครั้ง จะมีผู้สมัครที่เคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือ สมาชิกสภาท้องถิ่นมาก่อน และจะมีผู้สมัครหน้าใหม่ที่เสนอตัวเข้ามาเป็นผู้บริหาร ท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนในองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่จะพิจารณาเปรียบเทียบกันว่าจะตัดสินใจเลือกใครเข้ามา

ทำหน้าที่ เพราะต้องพิจารณาถึงภูมิหลัง ประวัติครอบครัว อาชีพ ประสบการณ์ อุปนิสัย ในอดีตที่ผ่านมาหากเป็นผู้เคยดำรงตำแหน่งมาก่อนระหว่างการปฏิบัติหน้าที่มีเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน อาศัยตำแหน่งอำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือเอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้องหรือเคยออกไปพบปะหาข้อมูลในชุมชน หมู่บ้าน รับฟังความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ เพื่อนำปัญหาต่าง ๆ ไปแก้ไขให้ประชาชนบรรเทาความเดือดร้อนช่วงปฏิบัติหน้าที่ได้ทำตามนโยบายที่เคหาเสียงไว้ก่อนหรือไม่ ผลงานที่ผ่านมาเป็นไปตามที่มีนโยบายหรือสัญญากับประชาชนไว้หรือไม่ หากไม่ได้ทำตามที่เคหาเสียงไว้ มีเหตุผลที่สมเหตุสมผลหรือไม่

แน่นอนว่าผู้สมัครหน้าใหม่ เขายังไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามประชาชนก็จะสามารถที่จะศึกษาข้อมูล ประวัติส่วนตัว ครอบครัวพฤติกรรมทางสังคม นิสัย บุคลิก ความตั้งใจ ความซื่อสัตย์ สุจริต บางอย่าง ท้องถิ่นบางแห่งก็ไม่มีหน้าที่และอำนาจที่จะต้องปฏิบัติ และเมื่อเราศึกษาอำนาจหน้าที่ท้องถิ่นแล้วก็ควรจะรู้ว่าผลงานที่ผ่านมาเป็นงานในหน้าที่ของท้องถิ่นหรือไม่ ได้ให้ความสำคัญกับการพิจารณาลำดับความสำคัญตามความจำเป็นหรือต้องการเพียง ? และโดยรวม ๆ แล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ คล้าย ๆ กันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ก็จะมีหน้าที่ที่ต้องทำหรืออาจทำได้มากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก การรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ประชาชนในชุมชนหรือท้องถิ่นขนาดเล็กอาจได้สัมผัสเชิงประจักษ์อยู่แล้ว และนำมาประกอบกับนโยบายของผู้สมัครแต่ละคนว่าเป็นประโยชน์กับท้องถิ่นเพียงใด ใครน่าจะเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุด สมควรจะได้รับควมไว้วางใจเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมากที่สุด

1.3 แสวงหาข้อมูลการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น

ก่อนครบวาระการเลือกตั้งท้องถิ่นแต่ละครั้งจะมีผู้ที่คาดว่าจะสมัครลงแข่งขันเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่งที่สมัครบางคนมีแนวทางในการเสนอตัว อาสาชุมชน เพื่อเข้ามาทำหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เคารพต่อเสียงที่ไว้วางใจหรือจะให้โอกาสเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ไม่กระทำความผิดหรือกระทำการเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น จะมีผู้สมัครบางคนประเมินตนเองแล้วว่าหากลงสมัครหาเสียงอย่างตรงไปตรงมาอาจไม่ได้รับเลือกตั้งจึงพยายามใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่ง ใช้วิธีการหาเสียง โดยการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่นเพื่อให้ได้มาซึ่งตำแหน่ง หน้าที่ และอำนาจ ด้วยวิธีการซื้อสิทธิ์ ขायเสียง การสัญญาว่าจะให้สิ่งของ ให้เงิน หรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ การจัดให้มีมหรสพ การจัดเลี้ยง การหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม หากท้องถิ่นใดได้บุคคลดังกล่าวเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหาร พี่น้องประชาชนสันนิษฐานได้เลยว่าคนนั้นจะต้องเข้ามาทำการทุจริต แสวงหาผลประโยชน์จากการใช้จ่ายงบประมาณจากการปฏิบัติหน้าที่ และประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นผู้เสียผลประโยชน์โดยตรง สิ่งสาธารณะ เช่น ถนนหนทาง สิ่งก่อสร้างต่างๆ แทนที่จะใช้ได้ภายในระยะเวลาตามมาตรฐาน เสียหายกลับต้องซ่อมแซมก่อนเวลาอันควร เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณ แทนที่จะได้นำงบประมาณซ่อมแซมไปดำเนินการอย่างอื่นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชนจากการแสวงหาข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นการแสวงหาโดยตัวท่านเองตามลำพังอาจได้ข้อมูลไม่เพียงพอประกอบการพิจารณาตัดสินใจท่านอาจจะชักชวนบุคคลหรือตั้งกลุ่มคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะทำให้ชุมชนของท่านหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของท่านเลือกตั้ง โดยสุจริตเพื่อให้ได้

ผู้บริหารสุจริตโปร่งใส โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และชักชวนให้ประชาชนทั่วไปปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียงหากทำได้สำเร็จ ประโยชน์สูงสุดก็จะเกิดกับประชาชนในท้องถิ่นโดยรวม เป็นตัวอย่างและเป็นพื้นฐานสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

2. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เมื่อประกาศให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น

ถ้าพูดถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง มีนักวิชาการได้จำแนกระดับความเข้มของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไว้หลายระดับ ซึ่งเริ่มจากระดับความเข้มน้อยไปหาความเข้มมากในการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง
2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง
3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง
4. การชักจูงผู้อื่นให้เลือกผู้ที่ตนสนับสนุน
5. การติดสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน
6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง
8. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
10. การเป็นสมาชิกพรรคสำคัญของพรรคการเมือง
11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
12. การร่วมระดมทุนหาเสียง
13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง
14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ดังนั้น ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้จะไม่ได้เป็นผู้สมัครผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หากได้ให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมืองที่จะเกิดขึ้น อย่างเช่นการเลือกตั้งท้องถิ่นที่จะเกิดขึ้นในวันข้างหน้าได้มีการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้คาดว่าจะสมัครหรืออาสาสมัครเข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิก สภาท้องถิ่น ว่าบุคคลเหล่านั้นมีคุณสมบัติ ความรู้

ความสามารถ ภูมิหลัง ประสบการณ์และวุฒิภาวะที่จะไปทำหน้าที่ที่สำคัญ ตลอดจนมีวิสัยทัศน์ที่จะพัฒนาท้องถิ่นหรือตั้งศักยภาพของท้องถิ่นออกมา ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นดีขึ้นเป็นลำดับ

การแลกเปลี่ยนหรือถกเถียงกันเกี่ยวกับข้อมูลของผู้สมัครแต่ละคน ถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการกลั่นกรองผู้สมัคร เพื่อให้ได้บุคคลที่เหมาะสมที่สมกับตำแหน่งมากที่สุดเข้ามาทำหน้าที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1 การเสนอตัวไปเป็นกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือไปเป็น

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือ กกต. จะแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ กกต.ท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวนอกจากจะเป็นข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว กกต. จะแต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตจังหวัด หรืออำเภอนั้นแล้วแต่กรณี ที่ไม่ได้เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐจำนวนไม่เกิน 2 คน ด้วยก็ได้

กกต. ท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ ได้แก่

1. การเสนอแนะ และให้ความเห็นชอบการกำหนดหน่วยเลือกตั้ง ที่เลือกตั้ง และการแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วย (กปน.) จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำที่เลือกตั้ง อย่างน้อย 2 คน

2. ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. กำกับดูแล และอำนวยความสะดวก การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับ

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

4. กำหนดสถานที่ รวบรวมผลคะแนน และรวบรวมผลคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้ง และรายงานผลการเลือกตั้ง

5. ปฏิบัติการใดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย หรือตามที่ กกต.มอบหมาย

นอกจากจะมี กกต.ท้องถิ่นแล้ว ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ กกต. ท้องถิ่น แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ นอกจากนี้จะมี กกต.ท้องถิ่น และคณะอนุกรรมการ กกต.ท้องถิ่นแล้ว หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือปลัดท้องถิ่นจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโดยความเห็นชอบของ กกต.ท้องถิ่น แต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 5 คน

ประชาชนในส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมีคุณสมบัติครบถ้วนก็สามารถจะเสนอตัวเข้าไปมีบทบาทในการทำหน้าที่ กกต.ท้องถิ่น หรือคณะอนุกรรมการ กกต. ส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) ได้

2.2 การเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

การเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการแข่งขันทางการเมืองหรือต่อสู้ทางการเมือง ถือว่าเป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความเข้มสูง เพราะหากได้รับเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากแล้ว จะมีโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วยตนเองภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ใดเห็นว่าจากการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นหรือการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาท้องถิ่นในอดีตหรือปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ มีการทุจริต ใช้งบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ตรงจุด หรือไม่ลำดับความสำคัญ ความจำเป็น เพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และเห็นว่าหากตนเองได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่า

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

การเตรียมความพร้อมจะเป็นผู้สมัครตำแหน่งผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นใดนั้น ต้องศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นเบื้องต้น คือ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้

1. ต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2. สมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
4. คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

กฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ต้องศึกษาเป็นเบื้องต้น คือ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร หรือพัทยา แล้วแต่ผู้สมัครมีชื่อในทะเบียนบ้านในท้องถิ่นใด

สาระสำคัญที่ต้องศึกษาคือหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องทำและอาจทำ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการวางนโยบายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารเสนอต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่น

การกำหนดนโยบายใดๆออกมาต้องมีการศึกษาข้อมูลในท้องถิ่นอย่างครบถ้วน รอบด้าน และนโยบายนั้นสามารถปฏิบัติได้จริงและอยู่ในหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

2.3 อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งท้องถิ่น

นอกจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาและองค์การเอกชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชน เกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนหรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

ประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย อาจรวมกันเป็นองค์การเอกชน และยื่นคำขอตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรับรององค์การเอกชน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรอง เมื่อมีประกาศให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น องค์การเอกชนที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว มีสิทธิเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมตรวจสอบการเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีการแต่งตั้งอาสาสมัคร (อสส.) ประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วย ปฏิบัติหน้าที่ก่อนวันเลือกตั้ง โดยหาข่าว ข้อมูล เบาะแส การกระทำความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น และรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

ในวันเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) จะอำนวยความสะดวก โดยจัดที่นั่งให้อาสาสมัคร (อสส.) นั่งสังเกตการณ์การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งนั้น อาสาสมัครที่สังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง จะคอย

เป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งได้ นอกจากนี้จะมี กกต.ท้องถิ่น และ คณะอนุกรรมการ กกต.ท้องถิ่นแล้ว หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือปลัดท้องถิ่น จะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโดย ความเห็นชอบของ กกต.ท้องถิ่น แต่งตั้งผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการประจำ หน่วยเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 5 คน

ประชาชนในส่วนท้องถิ่นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมีคุณสมบัติครบถ้วน ก็สามารถ จะเสนอตัวเข้าไปมีบทบาทในการทำหน้าที่ กกต.ท้องถิ่น หรือคณะ อนุกรรมการ กกต. ส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) ได้

2.2 การเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

การเสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นการแข่งขันทางการเมืองหรือต่อสู้ทางการเมือง ถือว่าเป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีความเข้มสูง เพราะหากได้รับเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากแล้ว จะมีโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วยตนเองภายใต้กฎหมายระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ใดเห็นว่าจากการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นหรือการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาท้องถิ่นในอดีตหรือปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่มีประสิทธิภาพ มีการทุจริต ใช้งบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ แก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ตรงจุดหรือไม่ลำดับความสำคัญ ความจำเป็น เพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน และเห็นว่าหากตนเองได้รับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่า

การเตรียมความพร้อมจะเป็นผู้สมัครตำแหน่งผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นใดนั้น ต้องศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นเบื้องต้น คือ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น (พ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้

1. ต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด
2. สมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

4. คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

กฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ต้องศึกษาเป็นเบื้องต้น คือ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร หรือพัทยา แล้วแต่ผู้สมัครมีชื่อในทะเบียนบ้านในท้องถิ่นใด

สาระสำคัญที่ต้องศึกษาคือหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องทำและอาจทำ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการวางนโยบายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารเสนอต่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่น

การกำหนดนโยบายใดๆออกมาต้องมีการศึกษาข้อมูลในท้องถิ่นอย่างครบถ้วน รอบด้าน และนโยบายนั้นสามารถปฏิบัติได้จริงและอยู่ในหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

2.3 อาสาสมัครสังเกตการณ์การเลือกตั้งท้องถิ่น

นอกจากหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาและองค์การเอกชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนหรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบการเลือกตั้งและความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ

ประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย อารวมกันเป็นองค์การเอกชน และยื่นคำขอตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการรับรององค์การเอกชน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งรับรองเมื่อมีประกาศให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น องค์การเอกชน ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว มีสิทธิเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมตรวจสอบการเลือกตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจะมีการแต่งตั้งอาสาสมัคร (อสส.) ประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วย ปฏิบัติหน้าที่ก่อนวันเลือกตั้ง โดยหาข่าว ข้อมูล เบาะแส การกระทำความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น และรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในวันเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (กปน.) จะอำนวยความสะดวกโดยจัดที่นั่งให้อาสาสมัคร (อสส.) นั่งสังเกตการณ์การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง และประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งนั้น อาสาสมัครที่สังเกตการณ์ในหน่วยเลือกตั้ง จะคอยสังเกตผู้มาลงคะแนนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งใน

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

สังเกตผู้มาลงคะแนนเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้นหรือไม่ กรรมการประจำหน่วยที่ปฏิบัติหน้าที่แต่ละหน้าที่ ได้แก่กรรมการฝ่ายรับสมัครประชาชนแสดงตน กรรมการฝ่ายตรวจสอบบัญชีรายชื่อ กรรมการฝ่ายมอบบัตรเลือกตั้ง กรรมการฝ่ายควบคุมคูหา กรรมการฝ่ายควบคุมหีบบัตรลงคะแนน และกรรมการนับคะแนน ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หากพบการกระทำผิดกฎหมาย ระเบียบ ก็ให้พักทั้งวงการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งทันที

กรณีที่ประชาชนไม่ได้เป็นสมาชิกองค์การเอกชนหรือเป็นอาสาสมัครขององค์การเอกชน ก็สามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งได้เช่นกัน แต่ไม่สามารถเข้าไปสังเกตการณ์ในที่เลือกตั้งได้

ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น

3. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่น หลังวันเลือกตั้ง

3.1 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

เมื่อมีประกาศให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นทุกครั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือ กกต. กำหนด เพื่อให้เกิดความเสมอภาคในการใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครทุกคน ถ้าหากไม่มีการกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้งไว้ผู้สมัครที่มีความพร้อมหรือมีศักยภาพในการใช้จ่ายมากก็จะได้เปรียบในเรื่องของการหาเสียงเลือกตั้ง

ค่าใช้จ่ายที่ประกาศกำหนดไว้แล้ว ให้ใช้ตลอดไปจนกว่าจะมีการกำหนดใหม่ให้เหมาะสม ค่าใช้จ่ายที่กำหนดใหม่ไม่ใช่บังคับกับการเลือกตั้งที่อยู่ระหว่างดำเนินการหรือจะมีขึ้นภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศกำหนดค่าใช้จ่าย

ห้ามมิให้ผู้สมัครใช้จ่ายในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นเกินจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้

ในการคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสำหรับการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ให้คำนวณค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งระหว่างเวลา

1. กรณีที่เป็นการเลือกตั้งอันเนื่องมาจากการครบวาระให้คำนวณค่าใช้จ่ายที่ใช้จ่ายไปตั้งแต่หนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันที่ครบวาระจนถึงวันเลือกตั้ง
2. กรณีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คำนวณค่าใช้จ่ายไปตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงวันเลือกตั้ง

ผู้สมัครแต่ละคนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งพร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ

จังหวัดภายในเก้าสิบวันนับจากวันเลือกตั้ง ประชาชนในท้องถิ่นสามารถสังเกตการณ์ใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครได้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแผ่นป้ายหาเสียง จำนวนและขนาดของป้าย ค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ช่วย หาเสียง หรือค่าจ้างรถโฆษณาหาเสียงเมื่อคำนวณจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างห้วงเวลาที่กำหนดไว้ จะต้องไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้

หากผู้สมัครรายใดใช้จ่ายเกินจำนวนค่าใช้จ่ายที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดถ้าเป็นผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งศาลอาจมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่

3.2 การติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น

ภายหลังจากได้มีการประกาศผลการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้ได้รับเลือกตั้งได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ในสภาท้องถิ่น

ประชาชนต้องติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นว่าได้ดำเนินการตามที่ได้หาเสียงหรือไม่เป็นไปตามแผนงานโครงการของท้องถิ่นนั้น ๆ ผลงานที่เกิดขึ้นเป็นประโยชน์กับท้องถิ่น หรือความเป็นอยู่ของประชาชนมากน้อยเพียงใด

มีการแสวงหาผลประโยชน์หรือเอื้อประโยชน์ให้กับตัวเองหรือพวกพ้องหรือไม่การจัดหา จัดซื้อจัดจ้าง เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้ และดำเนินการด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

หากเห็นว่าการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ไม่โปร่งใส อาจใช้สิทธิขอเอกสารตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาตรวจสอบ

เมื่อประชาชนเห็นว่าผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นคนใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปก็สามารถเข้าชื่อร้องขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อดำเนินการให้มีการลงคะแนนถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นคนนั้นได้ แต่ต้องถือตามเกณฑ์จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ง่าย ๆ...กับขั้นตอน

การใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน
ตั้งแต่เวลา 08.00 น.- 17.00 น.

เลือกตั้งท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 1

ตรวจสอบรายชื่อ

ตรวจสอบรายชื่อ และลำดับที่จากบัญชีรายชื่อ ที่ประกาศไว้หน้าที่เลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 2

ยื่นหลักฐานแสดงตน

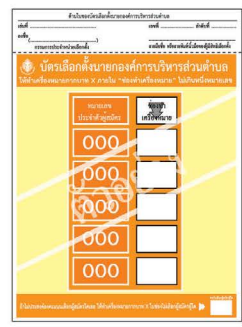
หลักฐานในการขอใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือหลักฐานอื่นของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่าย และหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้มีบัตร และลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 3

รับบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ

ลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือที่ต้นขั้วบัตรเลือกตั้ง แล้วรับบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ ใบแรกบัตรเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น อีกใบบัตรเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4

ทำเครื่องหมายกากบาท X

เมื่อได้รับบัตรเลือกตั้งแล้ว ให้ไปยังคูหาลงคะแนนแล้วทำเครื่องหมายกากบาท (x) เลือกผู้สมัครได้ไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หากไม่ต้องการเลือกผู้สมัครผู้ใด ให้ทำเครื่องหมายกากบาท (x) ในช่องไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด แล้วพับบัตรเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 5

หย่อนบัตรเลือกตั้งด้วยตนเอง

นำบัตรเลือกตั้งที่พับเรียบร้อยแล้ว หย่อนใส่ลงในหีบบัตรเลือกตั้งด้วยตนเอง

